SÄRTRYCK UR

K. Svenska Vetenskapsakademiens Årsbok för år 1957

STATENS ETNOGRAFISKA MUSEUM

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR 1956

STOCKHOLM

Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB

Statens Etnografiska Museum

Personal

Intendenten vid Göteborgs Etnografiska Museum fil. dr STIG RYDÉN, som förordnades till extra ordinarie intendent vid Statens Etnografiska Museum från den 1 november 1955, hade erhållit tjänstledighet och tillträdde sin befattning den 9 januari 1956. Denna upprätthölls under tjänstledigheten av fil. lic. BERTIL SÖDERBERG. Museibiträdet GUNNAR NYKVISTS befattning i lönegrad Ca 12 förändrades till tjänst som uppsyningsman i Ca 13.

Under föreståndarens semester och tjänstledighet upprätthölls befattningen av intendenten G. MONTELL och under intendenten RYDÉNS sjukledighet var fil. stud. BERTIL FREDRIKSSON förordnad som vikarie 8/10–28/10.

Som arkivarbetare, avlönade genom Arbetsmarknadsstyrelsen, ha tjänstgjort: konstnären S. EKELUND, fru FRIDA LEPIK ($^3/_4$-tid), fru WALENTYNA MILCZYN, fil. lic. J. SÖDERSTRÖM, sjökapten J. TOMSON, konstnärinnan fru INGA VON WERDENHOFF ($^2/_3$-tid) och gymnastikdirektören fru SIGRID WIKING-OLSSON, samtliga hela året, journalisten S. PETERSON-WELD 1/1–22/2 och 14/9–31/12, ingenjör H. SYLVÉN 1/1–19/8 samt f. d. läkaren fru ALICE WITT 1/6–3/11 ($^1/_2$-tid).

Lokalförhållanden

I byggnad 2 har genom Byggnadsstyrelsens försorg ordnats en stor föreläsningssal genom borttagande av väggen mellan två rum. I korridoren har erhållits ett kapprum till föreläsningssalen genom uppsättande av en tvärvägg. Målnings- och reparationsarbeten ha därvid utförts, de elektriska ledningarna ha omlagts och golven ha försetts med linoleummattor. I samma byggnad har även ett arbetsrum iordningställts samt i byggnad 4 en tambur och fyra arbetsrum. Dessa ha reparerats, målats och i två fall försetts med nya linoleummattor.

Ett rum i utställningsbyggnaden har ommålats och en skyddande vägg med fönster har uppsatts framför skuggspelsteatern.

Två arbetsrum, två hallar samt trappuppgången i kansliet ha ommålats. I värmeledningscentralen ha två gamla pannor utbytts mot en ny och större för oljeeldning, varjämte oljeaggregat och en elektrisk shunt ha installerats.

Verksamheten under året

I likhet med föregående år har föreståndarens tid till allra största delen åtgått för administrativa ärenden, korrespondens med utländska institutioner och forskare m. m. En betydande del av hans arbetstid har ägnats de med befattningen förenade skyldigheterna att undervisa i allmän och jämförande etnografi vid Stockholms Högskola. Under vårterminen hölls 15 och under höstterminen 14 seminarier i museet och ett växlande antal studenter ha under föreståndarens handledning forskat i museets bibliotek och samlingar. Föreståndaren deltog i det första experimentet, som Stockholms Högskolas studentkår anordnade för att utröna televisionens användbarhet i undervisningen. Under den sammanlagda semestern från 1955 och 1956 samt med 10 dagars av Kungl. Maj:t beviljad tjänstledighet med bibehållen lön företog han en studieresa till Mexico. Flertalet märkligare ruinplatser besöktes och genomfotograferades och Instituto Internacional Indigenistas arbeten bland de »underutvecklade mayaindianerna» studerades. Han var även i tillfälle att studera i museer såväl i Mexico som i Förenta Staterna.

Den 8–14 augusti deltog föreståndaren som Sveriges och även Vetenskapsakademiens representant i den trettioandra amerikanistkongressen i Köpenhamn.

Intendenten Montell har haft samma arbetsuppgifter som tidigare: uppsikten över de asiatiska samlingarna och konserveringen samt den interna bokföringen. Efter hans anvisningar ha förändringar av den permanenta utställningen företagits och han har i stor utsträckning lett ordnandet av de tillfälliga utställningarna. Se vidare redogörelsen för Sven Hedins Stiftelse.

Intendenten Rydén har huvudsakligen varit sysselsatt med katalogiseringsarbeten, främst av Erland Nordenskiölds samlingar, vilka för femtio år sedan kommo till museet men icke förrän nu börjat katalogiseras. Samlingarnas omfattning är så betydande att endast en del kunnat av honom katalogiseras under det gångna året. Mycket av hans tid har åtgått till visning av de utställda samlingarna för skolklasser. Han har även varit arbetsledare för arkivarbetarna.

Museibiträdet fröken Ingeborg Törnblom har varit verksam såsom föreståndarens sekreterare och dessutom handhaft samma mångskiftande och krävande arbeten som under tidigare år. Hon har biträtt i redigeringen av Ethnos samt av övriga från institutionen utgivna publikationer.

Uppsyningsmannen Gunnar Nykvist ansvarar för vården av de magasinerade samlingarna. Han har på egen hand fortsatt monteringen av båthuset samt deltagit i övriga monteringsarbeten. En till Sundsvalls Museum utlånad samling monterades av Nykvist i samband med detta museums öppnande den 19 oktober.

Hantverkaren Gösta Holm, vaktmästaren Alf Attersand, fru Gerda Törnberg samt arkivarbetarna ha i stort sett utfört samma arbeten som

föregående år. Fru Inga von Werdenhoff har målat ett flertal affischer, som verksamt bidragit till att väcka allmänhetens intresse för museets utställningar.

Samlingarna

Gåvor i form av föremål

Amerika

F. d. professorn fil. dr Gustaf Bolinder företog 1955 en framgångsrik studie- och insamlingsfärd till Venezuela. Därunder besökte han ett antal indianstammar, som hittills aldrig varit föremål för vetenskapliga studier. De under resan sammanbragta samlingarna, som överlämnats till museet, utgöra det mest betydelsefulla nyförvärvet från Sydamerika på lång tid. Huvudparten härrör från stammarna piaroa, yaruro, panare och puinabe, tillsammans över 600 nummer.

Gåvor ha även överlämnats av:

Fru Signe Hyttner, modell, skuren i ben, av eskimåsläde dragen av sex hundar, skänkt till donatorn 1901;

docenten Carl-Gösta Wenner, 11 redskap m. m. från naskaupeestammen, Newfoundland-Labrador;

professor S. Linné, indianskt klädesplagg *(huipil)* från huave-indianerna, Tehuantepec, Mexico samt ett hattband, pärlbroderi, från Pahuatlan, Mexico;

arkitekten Antonio Villaseñor, Mexico, D. F., två lerhuvuden från Tlatilco i Mexicodalen;

skådespelare Benkt-Åke Benktsson, Malmö, ansiktsmask från Mexico;

Mr. Hasso von Winning, Los Angeles, rökelse *(copal)* i originalförpackning från Chichicastenango, Guatemala;

fotograf Bodo Wuth, Quito, eldfläkt från cayapa-indianerna, provinsen Esmeraldas, Ecuador;

señor D. Jorge von Hauenschild, Córdoba, Argentina, 19 avgjutningar av arkeologiska fynd från Santiago del Estero, Argentina;

señor D. Lisandro A. Condarco, Oruro, Bolivia, sju arkeologiska lerkärlsfragment från trakten av Oruro;

fru Ingeborg Lindberg, Santiago de Chile, ett textilfragment dekorerat enligt battik- eller omknytningstekniken från ruinstaden Chiu-chiu i norra Chile.

En givare som önskar vara okänd har överlämnat en arkeologisk och etnografisk samling från Ecuador omfattande 25 föremål, lerkärl, bambuflöjter m. m.

Söderhavet

Den holländske oljeingenjören A. M. Winkelmolen har överlämnat en etnografisk samling, som han gjort hos olika stammar i Holländska Nya Guinea, huvudsakligen från Asmat-området på sydkusten samt från

trakterna kring Wisselsjöarna. Den består av 139 nummer och belyser på ett utmärkt sätt den materiella kulturen hos de outforskade asmat- och kapauko-folken. Då båda dessa otillgängligt boende grupper hör till vad man förmodar vara rester av äldre befolkningsskikt har samlingen också stort värde för jämförande studier rörande hela det melanesiska området. Den utgöres bl. a. av stenyxor, knivar av sten och ben, fiske- och jaktredskap, sköldar, husgeråd m. m. Särskilt bör framhållas en 9 meter lång kanot. Orsaken till att herr WINKELMOLEN gjort denna utomordentligt värdefulla donation är att han på detta sätt önskat visa något av sin uppskattning av den svenska hjälpen till Holland vid andra världskrigets slutskede.

Afrika

Med bidrag från Helge Ax:son Johnsons fond utförde docenten HARRY TEGNAEUS etnografiskt insamlingsarbete under en forskningsfärd till Hayaland i Tanganyika. Resultatet, en till närmare 200 föremål uppgående samling — vapen, redskap, musikinstrument, husgeråd m. m. — har överlämnats till museet. Detta område har tidigare icke varit representerat i museet.

Svensk-Etiopiska Föreningen i Stockholm har genom sin sekreterare apotekaren ARNE C. G. PILTZ överlämnat 45 etnografiska föremål. Dessa hade översänts från Etiopiska Handels- och Industrimuseet till den Etiopiska utställningen i Stockholm 1955.

Fru NORA LUNDGREN har skänkt 13 svärd och dolkar av järn från Kongo. Föremålen äro insamlade av fru LUNDGRENS svåger, GUSTAF LUNDGREN, som för 40 år sedan var officer i belgiska kolonialarmén. Givarinnans make, bergsingenjör AXEL LUNDGREN har tidigare donerat en större samling, även den gjord av GUSTAF LUNDGREN.

Av dr SUNE ALMKVIST har emottagits 8 föremål från Nordafrika hemförda i slutet av 1870-talet av givarens fader, professor HERMAN ALMKVIST, och av herr ÅKE GUSTAFSON en ensträngad harpa, från Etiopien.

Asien

Kungl. Husgerådskammaren har överlämnat en rikt dekorerad och delvis förgylld yxa av indo-persiskt ursprung samt 16 vita och 16 röda spelmarker av ben jämte två runda askar ävenledes av ben, troligen till förvaring av tärningar.

Fru PAULA LINDEBERG har även detta år ihågkommit museet med gåvor, nämligen 18 föremål av olika slag från Mindre Asien.

Fru BEATRICE WALLENBERG f. KEILLER, har överlämnat tre vadderade dockor, ett par nagelskydd av silver samt en figur av steatit, samtliga föremål från Kina.

Fröken HILDUR MELIN har skänkt ett par kinesiska barnskor. De inköptes av fröken MELINS morbror senast 1876.

Mr. J. LANGEWIS, Tokyo, som ägnar sig åt textilforskning i Japan, har skänkt ett textilfragment, prov på en japansk färgningsmetod.

Inköp av föremål

Asien

Till de senare årens märkligare nyförvärv hör två tempelhängen, som genom förmedling av Viktoria Lindströms Antikhandel inköpts från London. De torde ha medförts från ett orakeltempel i Tibet av någon medlem av den brittiska »straffexpeditionen» till Lhasa 1904. Hängena äro utförda i genombrutet applikationsarbete, en typisk tibetansk teknik. Materialet utgöres av bitar av kinesiska sidentyger och brokader, vilkas mönster utnyttjats på ett raffinerat sätt. Motiven äro genomgående lamaistiska och särskilt framträdande är en rad av fantastiska djurfigurer, troligen återgivande gudarnas speciella bärare. Från samma antikhandel har även förvärvats en mask av metall, drivet arbete, målad och delvis förgylld, möjligen från Nepal, samt en stenfigur föreställande den flöjtspelande Krishna, Indien, och en kinesisk fana av siden. De två sistnämnda föremålen ha inköpts genom bidrag från Riksmusei Vänner.

Likaledes genom bidrag från Riksmusei Vänner har förvärvats en »bordsservis» av tenn för fyra personer, troligen från provinsen Hupei i Kina. Den består av en behållare för hett vatten samt skålar för mat, alla under ett gemensamt lock. Den är rikt dekorerad med graverade Fenix-fåglar, blommor och lyckobringande skrivtecken.

Från direktör C. G. Bagge, Göteborg, ha förvärvats två snidade klichéer av trä för tryckning av bokpärmar. De härröra från ett tempel i Yttre Mongoliet.

Räntemedel från Didrik Bildts fond ha möjliggjort förvärvandet av en stor japansk stenlykta, som varit uppställd i Kefvinge slottspark samt inköp från herr Eli Rasmussen, Bornholm, av fem akvareller från Korea återgivande folklivsscener.

Genom fil. dr Toni Schmid har erhållits en intressant etnografisk samling från Nepal, för vilken närmare redogöres i Sven Hedins Stiftelses årsberättelse.

Söderhavet och Indonesien

Från Viktoria Lindströms Antikhandel ha inköpts en klubba från Salomonöarna, en klubba från Nya Hebriderna samt en paddel från Herveyöarna.

Vidare ha förvärvats två silverbeslagna spjut från Celebes och Borneo.

Amerika

Genom räntemedel från E. von Platens fond har inköpts en vacker, ur en trädstam urholkad kanot, som hemförts av en okänd sjöman. Den är utan tvivel tillverkad av cayapaindianer i Ecuador.

Genom dr S. Rydén har en bildskrift på skinn kunnat förvärvas. Den är utförd av en aymaraindian på Isla del Sol i Titicacasjön omkr. 1950. Dr Rydén anser att den skall kunna tolkas genom jämförelser med redan kända skriftprov.

Genom professor S. Linné har inköpts en stående lerfigur från Jaina-ön, Yucatán, Mexico.

Afrika

Av herr Alexander Anisimovs har inköpts del av dansmask med stående kvinnofigur av trä från Bambara, Franska Sudan.

Understöd och penninggåvor

I föregående årsredogörelse meddelades att direktör A. E. Paulson, New York, testamenterat $ 5 000. Hittills har av detta belopp överförts $ 3 000 eller kronor 15 480: —.

Bergsingenjör och fru Eric Brauns, Djursholm, ha överlämnat kronor 600: — till teceremonihusets och trädgårdens underhåll m. m. och Svensk-Japanska Sällskapet har för samma ändamål utlovat ett bidrag på kronor 300: —.

Humanistiska Fonden har beviljat ett anslag av kronor 500: — till radioaktiv datering av kol från en forngrav i Mexico.

För utgivande av tidskriften Ethnos har Kungl. Maj:t ur anslaget för utgivande av vissa tidskrifter m. m. beviljat kronor 1 500: —. Professor G. Lindblom har ur samma anslag erhållit kronor 600: — för fortsatt utgivande av serien »Smärre Meddelanden».

Gåvor till bildarkivet

Gåvor till bildarkivet ha lämnats av:

Överbibliotekarien fil. dr Carl Björkbom, reproduktion av akvarell föreställande en siouxkrigare; utställningen »Etiopien — landet bortom Nilen», 3 st. klichéer använda i utställningskatalogen; Finska Konstföreningen genom fil. dr Bertel Hintze, Helsingfors, 6 fotografier, interiörer från utställningen »Gammal kinesisk konst» i Helsingfors Konsthall, visande föremål utlånade av Statens Etnografiska Museum; Hierta-Retzius Stiftelse, porträtt av professor Gustaf Retzius; professor S. Linné, 12 fotografier av gravurnor från Oaxaca och 5 visande lerkärl från Yucatán, Mexico; antikvitetshandlaren C. H. Lundgren, fotografi visande lamamunkar; bankkassör och fru E. Reuterskiöld, Bromma, genom Statens Sjöhistoriska Museum, 12 fotografier huvudsakligen från Japan. Ha enligt anteckningar inköpts av löjtnant C. Brusewitz år 1879, då han var på hemväg med »Vega» efter färden runt Asien; fil. dr S. Rydén, 10 förstoringar föreställande indiantyper och byscener från Chaco-området i Bolivia och Argentina; Sundsvalls Museum, 7 fotografier visande Etnografiska museets utställning i detta museum; fil. dr B. Söderberg, 2 negativ och kopior visande musikinstrument från Nedre Kongo; docent H. Tegnaeus, Uppsala, 6 fotografier av etnografiska föremål från Tanganyika, Östafrika samt arkitekten Antonio Villaseñor, Mexico, 3 fotografier från Palenque, Mexico.

Depositioner

Nationalmuseum har som deposition överlämnat 16 fornperuanska figurkärl. De härröra från den kustkultur i norr, som närmast föregick den spanska erövringen. Samlingen skänktes 1824 till Nationalmuseum av Guvernementssekreteraren C. U. von Hauswolff.

Fil. dr Olof Arrhenius har deponerat en pärlstickad jacka och en filt från navahoindianerna i Förenta Staterna, fröken Bodil Christensen, Mexico, en textilsamling omfattande 96 nummer från olika mexikanska indianstammar samt fru Viveka Lilliehöök, en aztekisk lerfigur, 51 stenpärlor och en pilspets av obsidian från Mexico.

I Sundsvalls Museum har deponerats en etnografisk samling med föremål från olika amerikanska fornkulturer, från skilda asiatiska folk samt från Kongo.

Till Konsthallen i Helsingfors har utlånats 15 föremål från Kina för utställningen »Gammal kinesisk konst».

En liten men mångsidig samling föremål från Japan ingår i Riksförbundets för Bildande Konst vandringsutställning »Japansk konst och konsthantverk».

Föremål ur samlingarna ha även varit deponerade hos Kungl. Biblioteket, Konstfackskolan, Nordiska Museet, Postmuseum, Vilhelmina Hembygdsmuseum samt i Nationalmuseets Etnografiske Samling i Köpenhamn, kompletteringar till textilutställning i samband med den trettioandra amerikanistkongressen.

Boksamlingen

Museets bibliotek har ökat genom byte, gåvor och inköp.

Följande utländska institutioner ha översänt skrifter:

Southwestern Journal of Anthropology, University of New Mexico, Albuquerque; Musée du Bardo, Alger; Koninklijk Instituut voor de Tropen, Amsterdam; Museum of Anthropology, University of Michigan, Ann Arbor; Baroda Museum and Picture Gallery, Baroda; Museum für Völkerkunde, Basel; Seminar Schöneck, Beckenried; Etnografski Muzej, Belgrad; Universidade de Minas Gerais, Belo Horizonte (Brasilien); American Anthropological Association, Beloit; Society for American Archaeology, Logan Museum, Beloit; University of California Press, Berkeley; Museum für Völkerkunde, Berlin; Sociologus, Berlin; Bernisches Historisches Museum, Bern; Kunstmuseum, Bern; Banco de la República, Bogotá; Slavenská Akadémia Vied, Bratislava; Institut d'Études Centrafricaines, Brazzaville; Moravské Museum, Brno; Norsk Folkemuseum, Bygdøy; Department of Anthropology, Government of India, Indian Museum, Calcutta; University Museum of Archaeology and Ethnology, Cambridge; Carnegie Institution of Washington, Cambridge, Mass.; Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University, Cambridge, Mass.; Biblioteca Nacional, Caracas; Ministerio de

Educación, Museo de Ciencias Naturales, Caracas; Sociedad de Ciencias Naturales la Salle, Caracas; Natural History Museum, Chicago; Pontificio Museo Missionario Etnologico, Città del Vaticano; Universidad de Santo Domingo, Ciudad Trujillo; Instituto de Antropología da Universidade de Coimbra, Coimbra; Ceylon National Museum, Colombo; Missouri Archaeological Society, Columbia, Miss.; Universidad Pontificia de Comillas, Comillas (Santander); Institut Français d'Afrique Noire, Dakar; Rivista di Scienze Preistoriche, Firenze; Frobenius-Institut an der Johann Wolfgang Goethe-Universität, Frankfurt am Main; Anthropos-Institut, Freiburg; Florida Anthropological Society, Gainesville; University of Florida Libraries, Gainesville; Musée et Institut d'Ethnographie, Genève; Instituto de Antropología e Historia, Guatemala; Secretaria Divulgación Cultura y Turismo, Guatemala; Cram, de Gruyter & Co., Verlagsbuchhandlung, Hamburg; Hamburgisches Museum für Völkerkunde und Vorgeschichte, Hamburg; Mission Française d'Enseignement et de Cooperation Culturelle, Hanoi; Konsthallen, Helsingfors; Societas Orientalis Fennica, Helsingfors; University College Library, Ibadan; Departamento de Antropología del Gobierno del Estado de Veracruz, Jalapa; Philosophical Society of the Sudan, Khartoum; Sudan Government, Khartoum; Museum für Völkerkunde, Kiel; Koldinghusmuseet, Koldinghus; Sarawak Museum, Kuching; Kunstindustrimuseet, Köpenhamn; Nationalmuseet, Köpenhamn; Surveyor of Antiquities, Nigerian Museum, Lagos; Rijksmuseum voor Volkenkunde, Leiden; Biblioteka Akademii Nauk SSSR, Leningrad; Musée de la Vie Indigène, Léopoldville; Museo Nacional de Historia, Lima; Public Museums, Liverpool; The Rhodes-Livingstone Museum, Livingstone; London School of Economics and Political Science, London; New World Antiquity, London; Royal Anthropological Institute, London; Southwest Museum, Los Angeles; Zaïre, Revue Congolaise, Louvain; Consejo Superior de Investigaciones Cientificas, Madrid; Dirección General de Archivos y Bibliotecas, Ministerio de Educación Nacional, Madrid; Instituto de Cultura Hispánica, Madrid; Institut für Völkerkunde der Universität, Mainz; The Manchester Museum, Manchester; The University of Manila, Manila; National Museum of Victoria, Melbourne; American Anthropological Association, Menasha; Boletín Bibliográfica Mexicano, Mexico; Instituto Indigenista Interamericano, Mexico; Instituto Nacional Indigenista, Mexico; Mexico City College, Mexico, Sociedad Mexicana de Antropología, Mexico; Ministerio de Ganadería y Agricultura, Montevideo; Fundamentalnaja Biblioteka Akademii Nauk SSSR, Moskva; Museum für Völkerkunde, München; Yale University, Department of Anthropology, New Haven; Wenner-Gren Foundation for Anthropological Research, Inc., New York; University Museum, University of Oklahoma, Norman; Das Deutsche Ledermuseum, Offenbach; Slezské Museum, Opava; Universitetets Etnografiske Museum, Oslo; National Museum of Canada, Ottawa; The Research Center for Amerindian Anthropology, Ottawa; Pitt Rivers Museum, Oxford; Institut

International d'Anthropologie, Paris; International Council of Museums, Paris; Musée de l'Homme, Paris; Société des Américanistes, Paris; Société d'Anthropologie, Paris; Société d'Etnographie, Paris; Société des Océanistes, Paris; Unesco, Paris; The University Museum, Philadelphia; Museu de Etnografia e História do »Douro Litoral», Porto; Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia, Porto; Man in India, Ranchi; Scuola di Studi Storico-Religiosi della Università di Roma, Rom; École Française d'Extrême-Orient, Saigon; Société des Études Indochinoises, Musée Blanchard de la Brosse, Saigon; Institut Français d'Afrique Noire Centre Sénegal-Mauritanie, Saint-Louis; Museo de San Telmo, San Sebastian; Museum of New Mexico, Santa Fé; Museu Paulista, São Paulo; Revista de Antropologia, São Paulo; Instituto Panamericano de Geografía e Historia, Tacubaya; Ethnological Society of China, Taipei, Taiwan; National Taiwan University, Department of Archaeology and Anthropology, Taipei; Société Internationale d'Ethnopsychologie Normale et Pathologique, Tanger; Musée Royal du Congo Belge, Tervuren; The Centenary Cultural Council, Tokyo; The Japanese Society of Ethnology, Tokyo; S. V. D. Research Institute, Tokyo; Tromsö Museum, Tromsö; Institut des Hautes Études, Tunis; Carnegie Institution, Washington; Catholic University of America, Washington; Pan American Union, Washington; Smithsonian Institution, Washington; Institut für Völkerkunde der Universität, Wien; Museum für Völkerkunde, Wien; Société Polonaise d'Anthropologie, Wrocław; Société Polonaise d'Ethnologie, Wrocław; Institutet för nordisk etnologi vid Åbo Akademi, Åbo; Westermarck Society, Åbo.

Svenska institutioner etc., som sänt skrifter:

Almqvist & Wiksell A.B.; Kungl. Armémuseum; Kungl. Biblioteket; Svenska Legationen, Caracas; Generalstabens Litografiska Anstalt; Instituto Ibero-Americano, Göteborg; Göteborgs Etnografiska Museum; Röhsska Konstslöjdmuseet, Göteborg; Ibero-amerikanska biblioteket och institutet vid Handelshögskolan; Kungl. Livrustkammaren; Norrbottens Läns Hembygdsförening, Luleå; Folklivsarkivet, Lund; Kulturen, Lund; Malmö Museum; Svenska Legationen, Mexico; Nationalmuseum; Naturhistoriska Riksmuseet; Naturhistoriska Riksmuseet, Evertebratavdelningen; Nordiska Museet; Polska Legationen; Riksdagsbiblioteket; Riksförbundet för Bildande Konst; Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien; Stockholms Stadsmuseum; Stockholms Stads Statistiska Kontor; Sundsvalls Museum; Svenska Mongol- och Japanmissionen; Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi; Svenska Unescorådet; Tekniska Museet; Lärdomshistoriska Samfundet, Uppsala; Universitetets Geografiska Institution, Uppsala; Kungl. Utrikesdepartementet; Varbergs Museum; Kungl. Vetenskapsakademiens Bibliotek; Kungl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitetsakademien; Örebro Läns Hembygdsförbund; Östasiatiska samlingarna.

Följande enskilda personer ha överlämnat skrifter:

Dr Pentti Aalto, Helsingfors, dr Burchard Brentjes, Halle, dr

Alfonso Caso, Mexico, prof. Jorge Dias, Coimbra, prof. V. Grottanelli, Rom, prof. M. Gusinde, Washington, prof. Josef Haekel, Wien, dr Wanda Hanke, Wien, dr M. D. W. Jeffreys, Johannesburg, prof. W. Koppers, Wien, dr Jorge C. Muelle, Lima, dott. Vittorio Maconi, Bergamo, señor J, Norberto dos Santos Júnior, Porto, señor Néstor R. Ortiz Oderigo, Buneos Aires, museumsinspektören dr Halfdan Siiger, Köpenhamn, mr. Alfred Stendahl, Los Angeles. — Hr A. Anisimovs, fil. lic. John-Erik Elmberg, doc. O. Hasslöf, generalkonsul Sven Karell, Lima, prof. G. Lindblom, fru Paula Lindeberg, prof. S. Linné, doc. G. Montell, minister Axel Paulin, kapten Stellan Richter, Revingehed, fil. dr Stig Rydén, fru Inez Stenberg, fil. dr Bertil Söderberg, doc. Carl-Gösta Wenner, fru Inga von Werdenhoff, hr J. Vintilescu.

Tillfälliga utställningar

Den 27 april öppnades en tillfällig utställning av ett urval ur professor Gustaf Bolinders samlingar från expeditionen 1955, »Från Venezuelas indianer».

Genom att nedmontera den indiska utställningen i bottenvåningens korridor, G. Bolinders samlingar i rummet för tillfälliga utställningar samt vidtaga en del mindre förändringar kunde plats beredas en utställning av valda delar ur museets äldsta och värdefullaste samlingar från Amerika, vilka icke visats sedan 1920-talet. Denna utställning, som öppnades den 8 augusti, har väckt stort intresse och bidragit till att museet haft flera besökande än någonsin tidigare.

Ur fil. dr Toni Schmids samlingar från Nepal och Indien ordnades en tillfällig utställning, »På tantrisk mark». Den öppnades den 24 november i de rum, vilka äro reserverade för Sven Hedins samlingar från Lou-lan, kartor, teckningar m. m.

Såsom nämnts i det föregående har museet deltagit i utställningen »Gammal kinesisk konst» i Helsingfors konsthall och bidragit med en samling till Riksförbundets för Bildande Konst vandringsutställning »Japansk konst och konsthantverk».

Besökande

Bland utlänningar, som besökt museet i studiesyfte, märkas:

Dr Pentti Aalto, Helsingfors (tibetansk litteratur), greven och grevinnan G. Ahlefeldt-Laurvig-Bille, Köpenhamn (indiska textilier), mr. Elmer Albinson, director of American Swedish Institute, Minnesota (museiteknik), mr. Elgin Anderson, London (teceremonihuset), mr. George M. Appell, Cambridge, Mass., miss Margret Bennet-Clark, London (afrikanska samlingar, museiteknik), prof. Louis Bezacier, Paris (kinesiska samlingarna), fru Ellen Campaña (»Andernas röst»), Quito, Ecuador, dr Alfonso Caso, Mexico, fröken Bodil

Christensen, Mexico, prof. dr Henry B. Collins, Washington (arktisk konst), dr Justine M. Cordwell, Chicago (afrikansk konst), prof. J. M. Cruxent, Caracas (amerikanska samlingarna), dr Philip J. C. Dark, London (Benin-samlingarna), dr H. D. Disselhoff, Berlin, prof. Gustav Ecke, Honolulu (kinesisk konst), fil. stud. D. Eisma, Utrecht, mr. Ernest Erickson, New York (kinesiska samlingarna), konstnären Luis Fileer, Mexico, Prins Friedrich Ernst av Sachsen-Altenburg (samlingarna från Costa Rica), prof. Yoshio Fujita, Tokyo, hr Siegfried Gunderloch, Frankfurt am Main, intendent och fru Bertel Hintze, Helsingfors, dr Karin Hissink, Frankfurt am Main (amerikanska samlingarna), buddhistmissionärerna Sikham Bhavatu Hotu Syster Amita och Amaparika Supata, Stockholm, dr Käthe Hye-Kerkdal, Wien, häradshövding Eric Idestam, Helsingfors (kinesiska samlingarna), mr. Keiichi Katakura, Japan (teceremonihuset), mr. och mrs. Kenneth E. Kidd, Toronto (primitiv konst), dr Gerdt Kutscher, Berlin (amerikanska samlingarna), konservator Gunnar Lange-Kornbak, Århus (konservering), fru Olga W. de Lannge, Mexico, señor Iker Larrauri Prado, Mexico (museiteknik), professor och mrs. Owen Lattimore, Baltimore (mongoliska samlingarna), prof. Li, Mukden, ingenjör Herbert E. Linden, Los Angeles, dr Ethel John Lindgren-Utsi, London, prof. Antonio Marussi, Trieste (tibetanska samlingarna), mr. Seiichi Muto, Akita City, Japan (teceremonihuset), miss Chie Nakane, Elin Wägner-stipendiat, Tokyo (tibetanska samlingarna), mr. E. Ohly, London (lamaistiska samlingarna), señorita Dolores van der Puy, Quito, prof. Georges Redard, Bern (samlingar från Persien och Pakistan), missionären G. M. Reichelt, Hongkong (kinesiska samlingarna), mr. Daikichi Sasaki, Akita City, Japan (teceremonihuset), dr Roswitha Schmid, München, mr. Koji Shama, Tokyo (teceremonihuset), prof. Ronald Singer, Kapstaden (gamla sydafrikanska samlingar), mr. Alfred E. Stendahl, Los Angeles (amerikanska samlingarna), mr. Roger Summers, Bulawayo, prof. Tang-Lan, Palatsmuseet, Peking, dr Ernst Thiele, Köln, ingenjör Robert J. Weitlaner, Mexico, arkitekt Antonio Villaseñor, Mexico.

Bland svenska besökande må nämnas:

Prof. T. J. Arne (samlingar från Persien och Pakistan), prof. Leo Bagrov, Uppsala (gamla Mexico-kartor), arkitekt G. Birch-Lindgren (samlingar från Korea), forskningsresanden Rolf Blomberg, prof. Gustaf Bolinder, fil. lic. Hans Eklund, fröken Märta Ekehorn (mexikansk hieroglyfskrift), fil. lic. John-Erik Elmberg, leg. läk. Tor Engeström och fru Ingrid Engeström (afrikansk litteratur), missionär Joel Eriksson, Uppsala, intendent Albert Eskeröd, förste bibliotekarien Olof von Feilitzen (asiatisk litteratur), fil. stud. Bertil Fredrikson, intendent Bo Gyllensvärd, fröken Judit Hanson (kinesiska textilier), civilingenjör Carl Hedin, fil. kand. Anna-Britta Hellbom, amanuensen fru Kerstin Holmqvist, Nordiska Museet (indiska textilier), fil. lic. Claes Hommerberg, Falsterbo (samlingar från Sydafrika),

doc. Åke Hultkrantz, teckningslärare Lars Jerstorp (samlingar från Mexico), generalkonsul Sven Karell, Lima, doc. Sture Lagercrantz, Uppsala, med. lic. Ragnhild Liljekvist, Sala (mexikanska textilier), fil. stud. Elisabet Lind, red. Ulf Linde, red. K. H. Lindqvist, prof. Hilding Linnqvist (kinesisk textilteknik), forskningsresanden Gösta Moberg, fil. kand. M. Möller, fil. kand. Per Nilsson (afrikansk litteratur), hr Ivar Nordmark (teceremonihuset), fru Thora Oldenburg, Märsta (keramik), dr Jan Ollers, prof. H. H. von der Osten, Uppsala, dr Ivar Paulson, fru Else-May Pilack, Lidingö (kinesiska samlingarna), red. Gustaf von Platen, assessor Ulf Reenstierna, arkitekt G. Reuterswärd, kapten Stellan Richter (afrikansk litteratur), grevinnan Mary von Rosen, Sparreholm, intendenten fil. dr Stig Roth, Göteborg, köpman W. Råberg, Köping (afrikanska samlingarna), fil. dr Toni Schmid, Uppsala, dr R. Simonson, Uppsala, fröken Gaby Stenberg, fru Inez Stenberg (japanska samlingarna), doc. Harry Tegnaeus, Uppsala (afrikanska samlingarna), intendent Ingemar Tunander, Sundsvall, fil. lic. greve Arvid Wachtmeister (amerikansk litteratur), intendenten Sigurd Wallin, intendenten Bo Wennberg (primitiv konst), dr Albin Widén (amerikanska samlingarna), fil. dr Carl Gösta Widstrand, Uppsala, riksbibliotekarien Uno Willers (asiatisk litteratur), prof. Uno Åhrén (afrikanska masker).

De utställda samlingarna ha demonstrerats för 316 klasser ur Stockholms folkskolor av professor Yngve Laurell, intendenterna G. Montell och S. Rydén samt fil. stud. Bertil Fredrikson. 53 klasser från läroverk, flickskolor, seminarier, folkskolor från landsorten etc. ha besökt museet och i flesta fall ha demonstrationer förekommit ledda av föreståndaren och intendenterna. Detsamma gäller även för gruppbesöken. Bland dessa märkas Brunssons vävskola, Handarbetets Vänner, Konstfackskolan, Riksförbundet för Bildande Konst, Kursverksamheten vid Stockholms Högskola, Civilförvaltningens Personalförbund, delegationer av kinesiska och polska museimän. Antalet skol- och andra gruppbesökande var 10 219. Det totala antalet besökande var 24 752, vilket utgör ett nytt rekord.

Vandringsutställningen Japansk konst och konsthantverk har haft 130 visningar för 11 092 besökande. Sven Hedin-utställningen i Tyskland besöktes av 47 700.

Publikationer

Följande publikationer ha under året utarbetats vid museet och grunda sig till stor del på material i detsamma:

Eklund, H., Japansk konst och konsthantverk. Riksförbundet för Bildande Konst, Katalog, Vandringsutställning nr 158. Stockholm 1956. 39 s., 19 fig.

Lindblom, G., Helmut Straube, Die Tierverkleidungen der Afrikanischen

Naturvölker. Recension, American Anthropologist, Vol. 58, No. 2, Menasha 1956. 1 s.

Linné, S., Mexikanska konstskatter. Konst och konsthantverk under två årtusenden. Stockholm 1956. 131 s., 101 pl., därav 4 i färg, 1 karta.

——, Treasures of Mexican Art. Two Thousand Years of Art and Art Handicraft. Stockholm 1956.

——, American Archaeology. Swedish Archaeological Bibliography 1949–1953. Stockholm 1956. 3 s.

——, Radiocarbon Dates in Teotihuacán. Ethnos 1956. 14 s., 14 fig.

Rydén, S., Did the Indians in Chile know the Use of Sails in Pre-Columbian Times? Southwestern Journal of Anthropology, Vol. 12, no. 2. Albuquerque 1956. 3 s.

——, En arkeologisk forskningsresa i Bolivia 1951–52. Etnografiska Museets Årstryck 1952–54. Göteborg 1956. 18 s.

——, Pucara de Tiquina. Revista Municipal »Khana», Año IV, vol. I: 15–16. La Paz 1956. 8 s.

——, Ramón de Munibe y la ciencia minera sueca. Publ. av Grupo de Ciencias Naturales »Aranzadi» de Real Sociedad Vascongada de Amigos del País, Volumen-Homenaje a D. Joaquín Mendizabal Gortazar. San Sebastian 1956. 8 s.

——, Juan José de Elhuyar, descubridor del tungsteno-volfram. Arbor, Tomo XXXV, nr 132. Madrid 1956. 5 s.

Schmid, Toni, Tantrisk mark. Stockholm 1956. 105 s., 25 pl., 1 karta.

Söderberg, B., Les instruments de musique au Bas-Congo et dans les regions avoisinantes. Étude ethnographique. The Ethnographical Museum of Sweden, Stockholm, Monograph Series, Publication No. 3. Stockholm 1956. 284 s., 26 pl., 25 fig., 1 karta.

——, Anfigurer och förfäderskorgar hos Bakuta. Ymer. Stockholm 1956. 11 s., 7 fig.

——, Ancestor Guardian Figures and Ancestral Baskets among the Bakuta. Ethnos 1956. 13 s., 6 fig.

von Werdenhoff, Inga, Ljusets boning i folkhemmet. Perspektiv. Stockholm 1956. 1 s., 1 fig.

S. Linné.

Sven Hedins Stiftelse

Nämnden för Sven Hedins Stiftelse har under året haft oförändrad sammansättning och hållit tre sammanträden.

Den i föregående årsredogörelse nämnda Sven Hedin-utställningen i Tyskland avslutades den 24 april efter att under 1956 ha visats i Museum für Völkerkunde, München (14.1.–15.2.) och Deutsches Ledermuseum, Offenbach (1.3.–24.4.). Sammanlagda besökarantalet under hela turnén har varit 47 700, vilket bör kunna betraktas som ett mycket gott resultat.

Till utställningen Gammal kinesisk konst, Konsthallen i Helsingfors, utlånades med behörigt tillstånd ett antal föremål ur Hedin-expeditionens samlingar i Statens Etnografiska Museum, huvudsakligen arkeologiska bronser och lerkärl samt textilier.

Fil. dr Toni Schmid som med understöd bl. a. av Sven Hedins Stiftelse företagit en ettårig expedition till Indien och Nepal har hemfört en mycket intressant etnografisk samling från detta senare i svenska museer mycket klent företrädda land. Alldeles särskilt betydelsefullt är att genom hennes förmedling Hedin-expeditionens tibetanska bibliotek tillförts en komplett uppsättning av Kangyur i 99 band omfattande tillsammans ca 47 200 blad. Det bör framhållas att under Hedin-expeditionen flera fåfänga försök gjordes att förvärva en fullständig Kangyur. Detta betydelsefulla förvärv har möjliggjorts tack vare en frikostig donation av den svensk-amerikanske industriledaren Mr. Baltzar Bolling i Grand Haven, Michigan. Kungl. Vetenskapsakademien har tilldelat Mr. Bolling sin J. A. Wahlbergs-medalj som ett tecken på erkänsla för denna och tidigare donationer. De 99 volymerna Kangyur ha i Etnografiska museets verkstad och på Stiftelsens bekostnad försetts med stilenliga pärmar av mahogny. Ett urval av dr Schmids samlingar samt prov på Kangyur har visats i en tillfällig utställning som öppnades den 24 november, »På tantrisk mark».

Fröken M. A. Halldin har skänkt kronor 200: — att användas till underhåll av Sven Hedins privata samlingar. Undertecknad har överlämnat en stor vas av Rosenthal-porslin, som Sven Hedin 1935 fick som Ehrengabe av staden Magdeburg och sedermera skänkt mig.

Av Sven Hedins bok Erövringståg i Tibet har en norsk billighetsupplaga utkommit. F. A. Brockhaus, Wiesbaden, har utgivit nya upplagor av *Sven Hedin und Albert Brockhaus: Ein Briefwechsel* samt av *Sven Hedin: Meine Hunde in Asien.*

17† – 578347

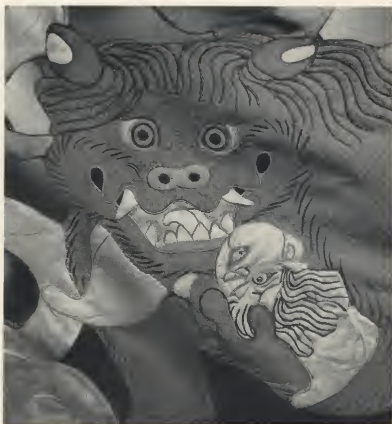
I Hedin-expeditionens vetenskapliga serie har utkommit publ. 39, Bo Sommarström, Archaeological Researches in the Edsen-gol Region, Inner Mongolia, Part 1. Den andra delen väntas bli färdig under 1957. Närmast följande publikationer i Serien väntas bliva Nils Hörner, Some Notes and Data concerning Dunes and Sand Drift in the Gobi Desert samt Toni Schmid, The Eighty-five Siddhas. Ett nytt prospekt över seriens publikationer har tryckts och distributionen påbörjats.

Gösta Montell.

Detalj av det ena tibetanska tempelhänget med mytologiska figurer utförda genombrutet applikationsarbete.

(Foto Sven Järlås.)

Detalj av det tibetanska tempelhänget, där djurets ögon markerats med ringar av blå pärlor.

(Foto Sven Järlås.)

Stenlykta uppställd i parken vid det japanska teceremonihuset.
Har tidigare stått i trädgården vid Kefvinge slott.

Sköld av trä med snidad och målad ornamentik.
Från Asmat-området, Holl. Nya Guinea.
Ur A. M. Winkelmolens donation.

Uppsala 1957. Almqvist & Wiksells Boktryckeri AB 578347